

รายงานการวิจัย

อุบัติการณ์การเกิดอาการไม่พึงประสงค์หลังรับวัคซีนโควิด-19 ของประชาชนที่ได้รับวัคซีน
ในพื้นที่อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด

The incidence of adverse reaction after covid-19 vaccination of people
vaccinated in the area of Khaosaming District, Trat Province

เตือนใจ ธนาพาณิชย์ ภ.บ.(เภสัชกรรมปฐมภูมิ)

กลุ่มงานเภสัชกรรมและคุ้มครองผู้บริโภค โรงพยาบาลเขาสมิง

E-mail : tiktik_py@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอุบัติการณ์การเกิดอาการไม่พึงประสงค์ ภายหลังรับวัคซีนโควิด-19 ของประชาชนที่มีมารับวัคซีนที่หน่วยบริการ ในพื้นที่อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด ระหว่างวันที่ 1 เมษายน 2564 – 31 สิงหาคม 2565 จำนวน 65,290 คน โดยการเฝ้าระวังพิเศษ (Adverse Event of special interest:AESI) ภายหลังได้รับการฉีดวัคซีนภายใน 30 นาที การเฝ้าระวังการเกิดอาการไม่พึงประสงค์ภายหลังการรับวัคซีนโควิด-19 ระยะสั้น ภายหลังได้รับการฉีดวัคซีน 30 นาที ถึง 48 ชั่วโมง และ การเฝ้าระวังการเกิดอาการไม่พึงประสงค์ภายหลังการรับวัคซีนโควิด-19 ระยะยาวหลังได้รับการฉีดวัคซีน 48 ชั่วโมง-30 วัน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลได้แก่แบบการเฝ้าระวังการเกิดอาการไม่พึงประสงค์ภายหลังการรับวัคซีนโควิด-19 ของกองระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนาได้แก่จำนวน และร้อยละ

ผลการศึกษาพบว่าผู้รับวัคซีนโควิด-19 ที่หน่วยบริการในพื้นที่อำเภอเขาสมิงได้แก่โรงพยาบาลเขาสมิง และรพ.สต.ในเขตอำเภอเขาสมิง จ.ตราด ทั้งหมดจำนวน 65,290 คน ส่วนใหญ่เป็น เพศหญิง ร้อยละ 51.37 อายุมากกว่า 60 ปี ร้อยละ 20.97 และโรคประจำตัวที่พบส่วนใหญ่เป็นใหญ่เป็นโรคอ้วน ร้อยละ 3.9 รองลงมา เป็นโรคไตเรื้อรัง ร้อยละ 0.97 โดยวัคซีน Astra Zeneca เป็นวัคซีนที่ได้รับการฉีดสูงสุด คือร้อยละ 38.14 รองลงมาได้แก่วัคซีนชนิด Sinovac ร้อยละ 30.74 และวัคซีน Pfizer ร้อยละ 29.14 สำหรับอาการไม่พึงประสงค์(AEFI) หลังรับวัคซีนโควิด-19 พบว่า ประชาชนที่ได้รับวัคซีน เกิดอุบัติการณ์ของอาการไม่พึงประสงค์ ภายหลังได้รับวัคซีนฯ จำนวน 4,193 ราย คิดเป็นร้อยละ 6.42 เมื่อจำแนกตามชนิดของวัคซีนที่พบอาการไม่พึงประสงค์หลังฉีด พบว่าวัคซีนชนิด AstraZeneca มีอุบัติการณ์สูงสุดร้อยละ 9.22 รองลงมา ได้แก่ วัคซีนชนิด Moderna ร้อยละ 6.00 และวัคซีน Pfizer ร้อยละ 4.82 อาการประสงค์ไม่พึงประสงค์ที่พบมากที่สุดได้แก่อาการปวดกล้ามเนื้อร้อยละ 53.10 รองลงมาได้แก่ปวด บวม บริเวณที่ฉีดร้อยละ 49.48 และอาการปวดข้อ ร้อยละ 47.87 ส่วนของระยะเวลาที่เกิดอาการไม่พึงประสงค์หลังรับวัคซีนโควิด-19 พบว่าเกิดอาการไม่พึงประสงค์ ภายหลังรับวัคซีนภายใน 24 ชั่วโมงแรกคืออาการปวดกล้ามเนื้อ ร้อยละ 38.26 ภายใน 24 ถึง 48 ชั่วโมง คืออาการปวดข้อ ร้อยละ 24.87 ภายใน 48 ถึง 7 วันหลังได้รับการฉีดคืออาการกล้ามเนื้อหัวใจอักเสบ ร้อยละ 5.78 และ หลัง 7 วัน ถึง 30 วันหลังได้รับการฉีดคืออาการปวดกล้ามเนื้อ ร้อยละ 3.34 ตามลำดับ

คำสำคัญ อุบัติการณ์การเกิดอาการไม่พึงประสงค์, วัคซีนโควิด-19, อำเภอเขาสมิง

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

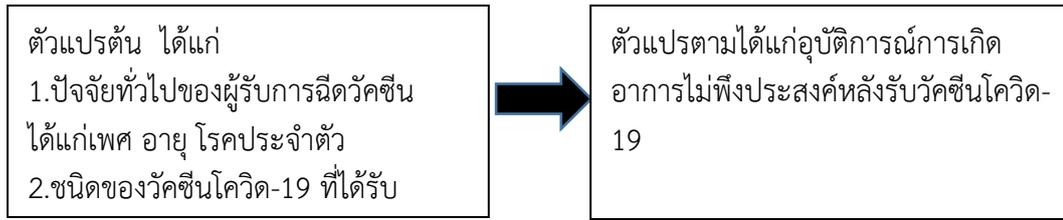
การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือโรคโควิด-19 ส่งผลกระทบต่อในวงกว้างอย่างรวดเร็ว แม้ว่าจะใช้มาตรการป้องกันควบคุมโรคหลายมาตรการ เช่น คัดกรองและเฝ้าระวังโรค กักตัวผู้มีความเสี่ยง รักษาระยะห่างระหว่างบุคคล สวมหน้ากากอนามัยหรือหน้ากากผ้า จัดกิจกรรมที่รวมกลุ่มคนจำนวนมาก ทำความสะอาดสถานที่และพื้นผิวสัมผัสร่วม เป็นต้น แต่สิ่งที่มีความหวังของรัฐบาลคือประชาชนต้องได้รับวัคซีนป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือเรียกสั้นๆ ว่าวัคซีนโควิด-19 ประเทศไทยจึงได้มีการเตรียมความพร้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดหาวัคซีนดังกล่าว เพื่อให้ประชาชนมีโอกาสเข้าถึงวัคซีนที่มีความปลอดภัยและมีประสิทธิภาพได้มากที่สุด⁽¹⁾ ร่วมกับการฉีดวัคซีนทุกชนิดมีโอกาสเกิดเหตุการณ์ไม่พึงประสงค์ได้ไม่ว่าจากตัววัคซีน (Vaccine product related reaction) คุณภาพของวัคซีน (Vaccine quality defect-related reaction) กระบวนการฉีดวัคซีน (Immunization error related reaction) ภาวะวิตกกังวลต่อการได้รับวัคซีน (Immunization anxiety related reaction) หรือเป็นเหตุการณ์ร่วมโดยบังเอิญที่ไม่เกี่ยวข้องกับวัคซีนหรือการฉีดวัคซีน (Coincidental event) เมื่อมีการฉีดวัคซีนให้แก่คนจำนวนมากในเวลาเดียวกัน (Mass vaccination)⁽²⁾ จะมีโอกาสทำให้เกิดอาการไม่พึงประสงค์ที่พบหรือผลข้างเคียงของวัคซีนทำให้เกิดความวิตกกังวลได้ กรมควบคุมโรคจึงกำหนดให้มีการเฝ้าระวังเหตุการณ์ไม่พึงประสงค์ภายหลังการได้รับวัคซีนขึ้น⁽³⁾ สำหรับอัตราอุบัติการณ์การเกิดอาการไม่พึงประสงค์พบว่า ประเทศแคนาดา⁽⁴⁾ เกิดอุบัติการณ์คิดเป็นร้อยละ 0.052% จากการฉีดวัคซีนทั้งหมด 80,649,463 โดส โดยส่วนใหญ่เป็นอาการไม่พึงประสงค์ที่ไม่อันตราย ได้แก่ ปวดบริเวณที่ฉีด ปวดศีรษะ คัน อ่อนเพลีย ผื่นลมพิษ พบผลไม่พึงประสงค์ที่รุนแรงคือ การตาย 318 ราย ประเทศสหรัฐอเมริกา พบ TTS 0.32/100,000 โดสจากวัคซีน Johnson & Johnson⁽⁵⁾ สำหรับประเทศไทย เริ่มมีการให้วัคซีนตั้งแต่วันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2564 จนถึงวันที่ 2 สิงหาคม 2565 มีการให้ วัคซีนโควิด-19 สะสม 141,636,420 โดส โดยมีข้อมูลอุบัติการณ์อาการเสียชีวิตจากการได้รับวัคซีน 1,678 ราย คิดเป็นอัตราการเสียชีวิต 1.18 ต่อแสน และจากข้อมูลการเกิดอุบัติการณ์อาการไม่พึงประสงค์หลังรับวัคซีนโควิด-19 พบว่าประชาชนมีอาการไข้ ปวดศีรษะ เวียนศีรษะ คลื่นไส้ อาเจียน และปวดเมื่อยตามตัวมากที่สุด^(2,3)

สำหรับอุบัติการณ์การเกิดอาการไม่พึงประสงค์หลังรับวัคซีนโควิด-19 ของจังหวัดตราด พบอาการไม่พึงประสงค์หลังได้รับวัคซีนโควิด-19 จำนวน 18,762 ราย จากจำนวนผู้ได้รับวัคซีนทั้งหมด 479,129 ราย คิดเป็นร้อยละ 3.92⁽⁶⁾ ซึ่งสูงกว่าอัตราการเกิดในภาพรวมของประเทศไทย ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาอุบัติการณ์การเกิดอาการไม่พึงประสงค์จากวัคซีนโควิด-19 ในพื้นที่อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด เพื่อนำผลที่ได้จากการศึกษาไปใช้ประกอบการวางแผนการจัดระบบการบริการวัคซีนโควิด-19 ให้เหมาะสมต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาอุบัติการณ์การเกิดอาการไม่พึงประสงค์ภายหลังการรับวัคซีนโควิด-19 ของประชาชนในพื้นที่อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด

กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา ในรูปแบบสำรวจเชิงสำรวจ (Descriptive Survey study)
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ประชาชนที่มารับการฉีดวัคซีนโควิด-19 ที่โรงพยาบาลเขาสมิง และหน่วยบริการ ในพื้นที่อำเภอเขาสมิง ระหว่าง วันที่ 1 เมษายน 2564 – 31 สิงหาคม 2565 ทุกคนรวมทั้งสิ้นจำนวน 65,290 คน
3. วิธีการและขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ศึกษาอุบัติการณ์การเกิดอาการไม่พึงประสงค์หลังรับวัคซีนโควิด-19 ตามแนวทางการเฝ้าระวังเหตุการณ์ไม่พึงประสงค์ภายหลังการได้รับวัคซีนโควิด-19 ของกองระบาดวิทยา⁽³⁾ ประกอบด้วย
  - 3.1 ศึกษาอุบัติการณ์การเกิดอาการไม่พึงประสงค์หลังรับวัคซีนโควิด-19 โดยการเฝ้าระวังพิเศษ (Adverse Event of special interest: AEFI) หลังได้รับการฉีดวัคซีนภายใน 30 นาที
  - 3.2. ศึกษาการเฝ้าระวังการเกิดอาการไม่พึงประสงค์ภายหลังการรับวัคซีนโควิด-19 ระยะสั้น ของประชาชนที่มารับวัคซีนโควิด-19 โดยการเฝ้าระวังเชิงรุก (Active AEFI Surveillance) หลังได้รับการฉีดวัคซีน 30 นาที ถึง 48 ชั่วโมง
  - 3.3 การเฝ้าระวังการเกิดอาการไม่พึงประสงค์ภายหลังการรับวัคซีนโควิด-19 ระยะยาว ของประชาชนที่มารับวัคซีนโควิด-19 ที่หน่วยบริการ โดยการเฝ้าระวัง AEFI ตามระบบปกติ (Passive AEFI Surveillance) หลังได้รับการฉีดวัคซีนหลังได้รับการฉีดวัคซีน 48 ชั่วโมง-30 วัน
4. เครื่องมือการวิจัย ที่ผู้วิจัยนำแบบการเฝ้าระวังการเกิดอาการไม่พึงประสงค์ภายหลังการรับวัคซีนโควิด-19 ของกองระบาดวิทยา กรมควบคุมโรคมาใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล⁽³⁾ ประกอบด้วย
  - 4.1 แบบบันทึกข้อมูลทั่วไปของผู้รับการฉีดวัคซีนโควิด-19 จำนวน 3 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ และโรคประจำตัว
  - 4.2 แบบบันทึกข้อมูลการได้รับวัคซีนโควิด-19 ได้แก่ วัน/เดือน/ปี และเวลาที่ได้รับการฉีดวัคซีน สถานที่ฉีดวัคซีน ชนิดของวัคซีนที่ได้รับการฉีด เข็มที่
  - 4.3. แบบบันทึกข้อมูลอาการไม่พึงประสงค์ (AEFI) หลังฉีด 30 นาทีแรก
  - 4.4 แบบบันทึกข้อมูลอาการไม่พึงประสงค์ (AEFI) หลังฉีดหลังได้รับการฉีดวัคซีน 24 ถึง 48 ชั่วโมง
  - 4.5 แบบบันทึกข้อมูลอาการไม่พึงประสงค์ (AEFI) หลังฉีดหลังได้รับการฉีดวัคซีน 48 ชั่วโมงถึง 30 วัน
5. งานวิจัยนี้ได้รับการพิจารณาเห็นชอบจากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ จังหวัดตราด ตามเอกสารที่ 19/2565 ลงวันที่ 11 สิงหาคม 2565
6. การเก็บรวบรวมข้อมูลอาการไม่พึงประสงค์หลังฉีดวัคซีน
  - 6.1 เก็บรวบรวมข้อมูลอาการไม่พึงประสงค์หลังฉีดวัคซีน 30 นาที โดยทีมเจ้าหน้าที่ประจำหน่วยบริการโดยใช้แบบบันทึกข้อมูลตามข้อมูล 4.3
  - 6.2 เก็บรวบรวมข้อมูลอาการไม่พึงประสงค์หลังฉีดวัคซีน 24 ถึง 48 ชั่วโมง โดยดึงข้อมูลจาก MOPH- IC และแบบบันทึกข้อมูลตาม AEFI ตามข้อมูลตาม 4.4
  - 6.3 เก็บรวบรวมข้อมูลอาการไม่พึงประสงค์หลังฉีดวัคซีนหลัง 48 ชั่วโมงถึง 30 วัน โดยดึงข้อมูลจาก MOPH- IC และแบบบันทึกข้อมูลตามข้อมูลตาม 4.5

7. การวิเคราะห์ข้อมูลวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา ด้วยจำนวนและร้อยละ

ผลการวิจัย

ผู้รับวัคซีนโควิด-19 ที่หน่วยบริการในพื้นที่อำเภอเขาสมิงได้แก่โรงพยาบาลเขาสมิง และรพ.สต.ในเขตอำเภอเขาสมิง จ.ตราด ทั้งหมดจำนวน 65,290 คน ส่วนใหญ่เป็น เพศหญิง ร้อยละ 51.37 อายุมากกว่า 60 ปี ร้อยละ 20.97 และสำหรับโรคประจำตัวที่พบส่วนใหญ่เป็นใหญ่เป็นโรคอ้วนร้อยละ 3.90 รองลงมาเป็นโรคไตเรื้อรังร้อยละ 0.97 (ตามตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 จำนวน และร้อยละ ของประชาชนที่มารับวัคซีนโควิด-19 ที่หน่วยบริการโรงพยาบาลเขาสมิง และ รพ.สต. ในเขตอำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด (n=65,290)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
หญิง	33,541	51.37
ชาย	31,749	48.63
กลุ่มอายุ		
5-11 ปี	3,321	5.09
12-17 ปี	5,353	8.20
18-29 ปี	10,525	16.12
30-39 ปี	10,016	15.34
40-49 ปี	11,326	17.35
50-59 ปี	11,055	16.93
➤ 60 ปี	13,694	20.97
โรคประจำตัว		
โรคอ้วน	2548	3.90
โรคไตเรื้อรัง	634	0.97
โรคเบาหวาน	1,199	0.84
โรคหลอดเลือดสมอง	255	0.39
โรคทางเดินหายใจรุนแรง COPD Asthma	239	0.37
โรคหัวใจและหลอดเลือด	236	0.36
หญิงตั้งครรภ์	175	0.27
โรคมะเร็ง	135	0.21
โรคความบกพร่องทางระบบประสาทและสมอง	42	0.06
อื่นๆ	9	0.01

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของของประชาชนที่มารับวัคซีนโควิด-19 ที่หน่วยบริการในพื้นที่อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราดจำแนกตามเข็มที่ฉีดและวัคซีนที่ได้รับการฉีด(n=65,290)

	จำนวน ประชาชน (คน)	AstraZeneca	Sinovac	Pfizer	Sinopharm	Moderna
เข็มที่ 1	28,639	2,865	19,436	5,835	502	1
เข็มที่ 2	26,718	19,008	633	6,307	495	275
เข็มที่ 3	9,454	2,985	0	6,445	0	24
เข็มที่ 4	479	43	0	436	0	0
รวม	65,290	24,901 ร้อยละ 38.14	20,069 ร้อยละ 30.74	19,023 ร้อยละ 29.14	997 ร้อยละ 1.53	300 ร้อยละ 0.46

จากตารางที่ 2 วัคซีน Astra Zeneca เป็นวัคซีนที่ได้รับการฉีดสูงสุด คือร้อยละ 38.14 รองลงมา ได้แก่วัคซีนชนิด Sinovac ร้อยละ 30.74 และวัคซีน Pfizer ร้อยละ 29.14

สำหรับอาการไม่พึงประสงค์(AEFI) หลังรับวัคซีนโควิด-19 โดยรวมพบว่าประชาชนที่ได้รับวัคซีนโควิด-19 เกิดอุบัติการณ์การเกิดอาการไม่พึงประสงค์ จำนวน 4,193 ราย คิดเป็นร้อยละ 6.42 เมื่อจำแนกตามชนิดของวัคซีนโควิด-19 พบว่าวัคซีนชนิด AstraZeneca มีอุบัติการณ์ฯ สูงสุดร้อยละ 9.22 รองลงมา ได้แก่ วัคซีน Moderna ร้อยละ 6.00 และวัคซีน Pfizer ร้อยละ 4.82 ตามลำดับ ส่วนอาการไม่พึงประสงค์หลังรับวัคซีนโควิด-19 ที่พบมากที่สุดได้แก่อาการปวดกล้ามเนื้อร้อยละ 53.10 รองลงมาได้แก่ปวด บวม บริเวณที่ฉีดร้อยละ 49.48 และอาการปวดข้อ ร้อยละ 47.87 (ดังแสดงในตารางที่ 3 และ 4)

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของอุบัติการณ์การเกิดอาการไม่พึงประสงค์หลังรับวัคซีนโควิด-19 ของประชาชนที่มาใช้บริการ ที่หน่วยบริการในพื้นที่อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด จำแนกตามชนิดวัคซีน (n=65,290)

ชนิดวัคซีนโควิด-19	จำนวน (คน)		
	ทั้งหมด	มีอาการไม่พึงประสงค์	อุบัติการณ์ (ร้อยละ)
AstraZeneca	24,901	2,297	9.22
Moderna	300	18	6.00
Pfizer	19,023	917	4.82
Sinovac	20,069	951	4.74
Sinopharm	997	10	1.00
รวม	65,290	4,193	6.42

ตารางที่ 4 ร้อยละของอาการไม่พึงประสงค์หลังรับวัคซีนโควิด-19 ของประชาชนที่มาใช้บริการ ที่หน่วยบริการในพื้นที่อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด จำแนกตามชนิดวัคซีนและอาการที่พบ (n=65,290)

อาการไม่พึงประสงค์	รวม (n=4,193)	ชนิดวัคซีน				
		Sinovac n=951	Sinopharm n=10	AstraZenaca n=2,297	Pfizer n=917	Moderna n=18
ปวดกล้ามเนื้อ	53.10	16.72	10	15.15	11.23	0
ปวดบวมแดงร้อนบริเวณฉีด	49.48	5.99	20	8.88	14.61	0
ปวดข้อ	47.87	0.95	0	2.26	0.22	44.44
ไข้	47.78	10.30	10	21.59	5.89	0
ปวดศีรษะ	25.14	7.26	0	5.57	12.32	0
ง่วงนอน	14.89	3.58	10	1.22	1.31	0
คลื่นไส้	11.75	3.05	0	1.96	1.2	5.55
หายใจลำบาก	6.43	0.32	0	0.44	0.11	5.56
กล้ามเนื้อหัวใจอักเสบ	5.78	0	0	0	0.22	5.56
ผื่น	5.57	2.84	0	1.09	1.64	0
เหนื่อยอ่อนเพลียไม่มีแรง	4.38	0	0	0.13	4.25	0
กล้ามเนื้ออ่อนแรง	4.01	1.37	0	1.44	1.2	0
อาเจียน	3.10	1.16	0	1.39	0.55	0
ท้องเสีย	2.44	1.89	0	1.48	0.55	0
เวียนศีรษะ	1.30	0.42	0	0.44	0.44	0
แขนขา ชาขา	1.24	0.74	0	0.39	0.11	0
จุดจ้ำเลือด	0.52	0.21	0	0.09	0.22	0

อาการไม่พึงประสงค์	รวม (n=4,193)	ชนิดวัคซีน				
		Sinovac n=951	Sinopharm n=10	AstraZenaca n=2,297	Pfizer n=917	Moderna n=18
ตาพร่ามัว	0.47	0.21	0	0.26	0	0
วูบ	0.36	0.32	0	0.04	0	0
คัน	0.15	0	0	0.04	0.11	0
แน่นหน้าอก	0.15	0.11	0	0.04	0	0
ซึก	0.11	0	0	0	0.11	0
ปวดท้อง	0.09	0	0	0.09	0	0

ในส่วนของระยะเวลาที่เกิดอาการไม่พึงประสงค์หลังรับวัคซีนโควิด-19 พบว่าเกิดอาการไม่พึงประสงค์หลังรับวัคซีนภายใน 24 ชั่วโมงแรกคืออาการปวดกล้ามเนื้อ ร้อยละ 38.26 ภายใน 24 ถึง 48 ชั่วโมงคืออาการปวดข้อ ร้อยละ 24.87 ภายใน 48 ถึง 7 วันหลังได้รับการฉีดคืออาการกล้ามเนื้อหัวใจอักเสบ ร้อยละ 5.78 และหลัง 7 วัน ถึง 30 วันหลังได้รับการฉีดคืออาการปวดกล้ามเนื้อ ร้อยละ 3.34 (ดังแสดงในตารางที่ 5)

ตารางที่ 5 ร้อยละของระยะเวลาที่เกิดอาการไม่พึงประสงค์หลังรับวัคซีนโควิด-19 ของประชาชนที่มาใช้บริการ ที่หน่วยบริการในพื้นที่อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด จำแนกตามอาการและเวลาที่พบอาการ (n=65,290)

อาการไม่พึงประสงค์	ระยะเวลาที่เกิดอุบัติการณ์ไม่พึงประสงค์หลังได้รับวัคซีน			
	< 24 ชม.	24-48 ชม.	48ชม.-7วัน	7-30 วัน
ไข้	24.58	18.33	3.64	1.23
ปวดกล้ามเนื้อ	38.26	6.53	4.97	3.34
ปวด บวมแดงร้อนบริเวณที่ฉีด	35.97	11.88	1.58	0.05
เหนื่อยอ่อนเพลียไม่มีแรง	1.47	2.26	0.62	0.03
ปวดศีรษะ	18.49	5.54	1.02	0.10
ง่วงนอน	8.98	4.46	0.35	1.10
กล้ามเนื้ออ่อนแรง	2.27	0.14	1.52	0.08
แขนขา ชาชา	0.41	0.66	0.15	0.02
จุดจ้ำเลือด	0.23	0.29	0	0
คลื่นไส้	9.98	1.72	0.06	0.04
อาเจียน	2.96	0.07	0.01	0.06
ผื่น	2.96	2.28	0.24	0.09
คัน (itching)	0.09	0.06	0	0

อาการไม่พึงประสงค์	ระยะเวลาที่เกิดอุบัติการณ์ไม่พึงประสงค์หลังได้รับวัคซีน			
	< 24 ชม.	24-48 ชม.	48ชม.-7วัน	7-30 วัน
เวียนศีรษะ(dizziness)	1.24	0.03	0.02	0.01
ท้องเสีย	0.96	0.95	0.29	0.24
ปวดข้อ (arthralgia)	16.88	24.87	5.23	0.89
หายใจลำบาก	4.26	2.04	0.13	0
ตาพร่ามัว	0.23	0	0	0.24
แน่นหน้าอก	0.12	0	0.03	0
ปวดท้อง (Dyspepsia)	0.06	0.02	0.01	0
ชัก (convulsion)	0	0	0.11	0
วูบ (Syncope)	0.36	0	0	0
กล้ามเนื้อหัวใจอักเสบ (Acute Myocarditis)	0	1.14	5.78	0
Immunization Stress Related Reaction (ISRR)	0.05	0	0	0
Stroke	0	0.07	0	0

อภิปรายผล

จากการศึกษาอุบัติการณ์การเกิดอาการไม่พึงประสงค์หลังรับวัคซีนโควิด-19 ของประชาชนที่ได้รับวัคซีนในพื้นที่อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด จำนวน 65,290 คน พบว่าผู้มารับการฉีดวัคซีนโควิด-19 ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุมากกว่า 60 ปี มากที่สุดร้อยละ 20.97 และโรคประจำตัวที่พบส่วนใหญ่เป็นใหญ่เป็นโรคอ้วน ร้อยละ 3.90 รองลงมาเป็นโรคไตเรื้อรัง ร้อยละ 0.97 ตามลำดับ สำหรับอาการไม่พึงประสงค์(AEFI) หลังรับวัคซีนโควิด-19 โดยภาพรวมพบว่า ประชาชนที่ได้รับวัคซีน เกิดอุบัติการณ์ของอาการไม่พึงประสงค์หลังได้รับวัคซีนฯ จำนวน 4,193 ราย คิดเป็นร้อยละ 6.42 ซึ่งสูงกว่าอาการไม่พึงประสงค์หลังฉีดของจังหวัดตราดที่พบเพียงร้อยละ 3.92⁽⁶⁾ เมื่อจำแนกตามชนิดของวัคซีนที่พบอาการไม่พึงประสงค์หลังฉีด พบว่าวัคซีนชนิด Astrazeneca มีอุบัติการณ์สูงสุด รองลงมา ได้แก่ วัคซีนชนิด Moderna และวัคซีน Pfizer ซึ่งมีลักษณะคล้ายอุบัติการณ์การเกิดอาการไม่พึงประสงค์หลังฉีดของจังหวัดตราดที่พบอาการไม่พึงประสงค์หลังฉีดวัคซีน Astrazeneca และวัคซีนชนิด Moderna มากกว่าชนิดอื่น สำหรับอาการประสงคไม่พึงประสงค์ที่พบมากที่สุดได้แก่อาการปวดกล้ามเนื้อ รองลงมาได้แก่ปวด บวม บริเวณที่ฉีดและอาการปวดข้อ ซึ่งแตกต่างจากอาการประสงคไม่พึงประสงค์ที่พบมากของกรมควบคุมโรคที่พบอาการประสงคไม่พึงประสงค์ 5 อันดับแรกได้แก่ไข้ปวดศีรษะ เวียนศีรษะ คลื่นไส้อาเจียนและปวดเมื่อยตามตัว แต่สอดคล้องกับผลการศึกษาอุบัติการณ์การเกิดอาการไม่พึงประสงค์ภายใน 30 วันหลังรับวัคซีนของพิมผกา อินทวงศ์⁽⁷⁾ ศึกษา การเกิดอาการไม่พึงประสงค์หลังรับวัคซีนป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของประชาชนที่มารับวัคซีนที่หน่วยบริการโรงพยาบาลมหาราชนครศรีธรรมราชจำนวน 15,438 คน ผลการศึกษา พบอุบัติการณ์การเกิดอาการไม่พึงประสงค์ภายใน 30 วันหลังรับวัคซีนร้อยละ 31.42 โดยอาการไม่พึงประสงค์ที่พบสูงสุดได้แก่ปวดกล้ามเนื้อ ร้อยละ 37.37 โดยราชวิทยาลัยจุฬาภรณ์⁽⁸⁾ ได้รายงานผลข้างเคียงจากการฉีดวัคซีนซิโนฟาร์มสำหรับเด็กอายุ 10-ปี จำนวน 29,360 โดส พบผลข้างเคียงหรืออาการข้างเคียงที่พบบ่อยได้แก่ปวด บวม แดงร้อนบริเวณที่ฉีด เจ็บ ตึงบริเวณที่ฉีด เหนื่อย เพลียและปวดศีรษะ, ส่วนเทศบาลเมือง ตำบลบางศรีเมือง อำเภอนนทบุรี จังหวัด

นนทบุรี⁽⁹⁾ ได้รายงาน 5 อาการไม่พึงประสงค์จากการฉีดวัคซีนโควิด-19 ในระบบหอพร้อม พบอาการไม่พึงประสงค์ได้แก่ ปวดบวมบริเวณที่ฉีด ปวดศีรษะ ปวดกล้ามเนื้อ คลื่นไส้และกล้ามเนื้ออ่อนแรง และนงลักษณ์ สุวานิชยศิลป์⁽¹⁰⁾ ได้รวบรวมอาการไม่พึงประสงค์ของวัคซีนโควิด-19 จำนวน 4 ผลิตภัณฑ์ คือวัคซีนไฟเซอร์, วัคซีนโมเดอร์นา, วัคซีนแจนเซนและวัคซีนแอสตราเซนเนกา พบว่าอาการไม่พึงประสงค์ของวัคซีนดังกล่าว ได้แก่ปฏิกิริยาเฉพาะที่ ผลจากปฏิกิริยาเฉพาะที่ซึ่งเกิดตรงบริเวณที่ฉีด เช่น ปวด บวม แดง คันและมีรอยช้ำ พบได้บ่อยภายหลังการฉีดวัคซีนไม่ว่าชนิดใด จากการศึกษาในประเทศเยอรมนีกับกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นบุคลากรที่ทำงานเกี่ยวข้องกับผู้ป่วยจำนวน 599 คน ที่ได้รับการฉีดวัคซีนไฟเซอร์ วัคซีนโมเดอร์นาและวัคซีนแอสตราเซนเนกา พบผลข้างเคียงที่พบมากที่สุดคือปฏิกิริยาเฉพาะที่ได้แก่ ปวด 75.6%, บวม 18% และแดง 10.4% อาการเหล่านี้ทุเลาได้เองซึ่งส่วนใหญ่ใช้เวลา 1-3 วัน และการฉีดวัคซีน ชนิดเอ็มอาร์เอ็นเอเกิดผลข้างเคียงดังกล่าวได้มากกว่าการฉีดวัคซีน ชนิดที่มีอะดีโนไวรัสเป็นพาหะเล็กน้อย และอาการทั่วไปที่เกิดกับระบบทั่วร่างกาย อาการทั่วไปที่เกิดกับระบบทั่วร่างกายพบได้บ่อยภายหลังฉีดวัคซีน เช่น ร่างกายอ่อนล้า ปวดศีรษะ ปวดข้อ ปวดกล้ามเนื้อ มีไข้ หนาวสั่น คลื่นไส้ บางรายมีอาการอาเจียน เป็นลม ตอมน้ำเหลืองโต สอดคล้องกับรายงานของเทศบาลเมือง ตำบลบางศรีเมือง อำเภอนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี⁽⁹⁾ ที่พบว่าวัคซีนที่ทำให้เกิดอาการไม่พึงประสงค์ภายใน 30 นาที และภายใน 1 วันหลังฉีดหลังฉีด ได้แก่วัคซีน Sinovac และวัคซีน Astrazeneca

ข้อเสนอแนะ

ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมถึงปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเกิดอาการไม่พึงประสงค์หลังรับวัคซีนโควิด-19 เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลในการบริหารจัดการระบบการให้วัคซีนแก่ประชาชนในพื้นที่อื่นๆต่อไป

เอกสารอ้างอิง

1. สวัสดิ์ อภิวัจนิงค์.(2564).นโยบายการให้บริการวัคซีนโควิด-19 ของกระทรวงสาธารณสุข. เอกสารประกอบการชี้แจงนโยบายการให้วัคซีนโควิด-19 เขตสุขภาพที่ 8(24 มีนาคม 2564)
2. กรมควบคุมโรค กองโรคติดต่อทั่วไป.(2564). ความรู้เบื้องต้นสถานการณ์การระบาดของโรคโควิด- 19. กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข.
3. กรมควบคุมโรค กองระบาดวิทยา.(2564). แนวทางการเฝ้าระวังติดตามเหตุการณ์ไม่พึงประสงค์ ภายหลังได้รับวัคซีนโควิด- 19. หจก. แอนนา กราฟฟิก กทม.
4. WHO. (2022). coronavirus(covid-19) dashboard Retrieved from [who.int/](https://www.who.int/)
5. Pan American Health organization (2021). Consolidated regional and global information on Adverse Events Following Immunization (AEFI) Against Covid-19 and other updates CONSOLIDATED Thirty-fourth report. Retrieved from <https://covid19pharmacovigilance.paho.org/img/recursos/626ff853af5e93cb92c95d155.pdf>.
6. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดตราด.(2564). สรุปรายงานการฉีดวัคซีนโควิด -19 จังหวัดตราด.
7. พิมพ์กา อินทวงศ์ (2019).อุบัติการณ์และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเกิดอาการไม่พึงประสงค์ หลังรับวัคซีนป้องกัน โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา นประชาชนที่มารับวัคซีนที่หน่วยบริการ โรงพยาบาลมหาราช นครศรีธรรมราช.วารสารศาสตร์สุขภาพและการศึกษา ปี ที่ 2 ฉบับที่ 1 มกราคม – เมษายน 2565.
8. ราชวิทยาลัยจุฬาภรณ์ .(2564).รายงานผลข้างเคียงจากการฉีดวัคซีนซิโนฟาร์ม สำหรับเด็กอายุ 10-18 ปี. ราชวิทยาลัยจุฬาภรณ์.
9. เทศบาลเมืองบางศรีเมือง จังหวัดนนทบุรี. (2564). 5 อาการไม่พึงประสงค์หลังรับวัคซีนโควิด-19 ในระบบหมอพร้อม.
10. นงลักษณ์ สุวานิชยศิลป์(2564).ผลไม่พึงประสงค์ของวัคซีนโควิด-19 จำนวน 4 ผลิตภัณฑ์ . คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.